

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dn. 30.IX. 1921 r.

8286 J₂

Oddział II.

Nr ...../II.

5523 I.P.I.
5516/II.I.F.I.
6003/II.I.F.I.
6052/II.I.F.I.

Do

Adjutantury Generalnej - Referat Prasowy

Przeayła się przy niniejszym komunikaty prasowe z
i 28
Rygi z dn.26 , 27 września r.b. oraz komunikat prasowy z Moskwy
z dn.27 o.m.

L. Sobieski

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. dn. 8286 J₂
Wpłynęło dn. 16.IX 1921 roku
Wyszło dn. — 1921 roku
Załączników.....

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

283

Komunikat prasowy

z dn. 26/IX:21 r.

R Y G A

"Latwijes Kareiwis" oficjalny wojskowy organ letowski w nr. 219 z zadzwoleniem konstataje, że wśród państw podtrzymujących przychylnie dla Letwy sprawę jej przyjęcia do Ligi Narodów znalazła się i Polska. "Social-demokrata" sceptycznie patrzy na przyjęcie Letwy do Ligi Narodów i z tego powodu pisze, że moralne poparcie jak widzimy z przykładów na Gruzji mało pomaga. Nie możemy robić żadnych illuzji, ponieważ w krytycznym momencie liczyć należy na pomoc jedynie tych państw, których interesy w danej chwili odpowiadać będą naszym interesom. Donoszą z Petersburga, że napływ głodnych dzieci przybiera charakter nieorganizowany. Do 14 września przybyło ponad 10.000 głodnych uciekinierów. Dzieci przybywają bez rodziców i opieki. Z Moskwy donoszą, że Czerezyczajka wydała wyrok śmierci na członków byłego komitetu: Kiszkina, Prakepewicza, Kuskowa i Awsarkisewa. W.C.I.K. postanowił narazie wstrzymać wykonanie wyroku aż do czasu rozpatrzenia sprawy przez specjalną komisję. Według otrzymanych informacji od osób kompetentnych nota letowskiego rządu do rządu sowieckiego przyznana została przez W.C.I.K. bezpodstawna i rząd letowski oczekuje negatywnych na swe zadania odpowiedzi. Ataman Siemienow uciekł do Japonji. We Władystoku panuje panika. Fizyczne obserwatorium w Moskwie donosi, że w centralnej i zachodniej Rosji oczekują fali silnych wrezów. Fale przejść mają około października. W.C.I.K. postanowił otworzyć bank państwowy, który w najkrótszym czasie rozpocząć swą działalność. Rząd sowiecki wydał dekret o wypuszczeniu nowych banknotów 1-e miljonowych, 5-e miljonowych, 10-e miljonowych. Banknoty zostaną wypuszczone w formie listów zastawnych z terminem ważności do 31 grudnia 1922r. Peczem zostaną wymienione na normalne banknoty. Sewnarkom wydał dekret o organizacji wielkiego przedsiębiorstwa rządowego "Siewiereles", prezesem którego mianował Daniszewskiego. Wczoraj powróciła z Kowna letowska delegacja kolejowa, która zawarła z Litwą konwencję kolejową o wspólnym korzystaniu

PHLUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

z węzłów kolejowych w Merzejkach, Mejtanie i Kalkumach i o bezpośredniej pasażerskiej komunikacji. Dzisiaj przybędzie do Rygi Kamieniew. Na wielkim zjeździe młodzieży komunistycznej w Moskwie Trecki wygłosił mowę o położeniu zewnętrznym w Rosji sow., której stosunek z Polską uważa za najbardziej zawiślony i przedstawia ostatnią notę Pelski za pretekst do zbrojnego wystąpienia. Mowa miała charakter agitacyjny na wypadek wojny z Polską. Prezes Sevmarkomu Ukrainy w wywiadzie z przedstawicielami prasy bolszewickiej (jak donosi miejscowy organ bolszewicki) powiedział, że Ukraina w organizacji wewnętrznej zrobiła wielki krok naprzód. Nadzieje Pelski i Petlury na Krymie i Rumunji pękły. Ludność garnie się do budowania kadu wewnętrznego. Prezydium W.C.I.K. ratyfikowało traktat rosyjsko-norweski. Giełda ryska: ruble letewskie, - funty szterlingów 1380, dolary amer. 358, franki franc. 26,25, korony szwedzkie 80, est-ruble 8,25, marki niem. 3,38, marki fińskie 5,80, marki estońskie 0,90, marki polskie 0,065, korony czechosłowackie 4,35, 10 rubli złotych - 1.675.

Komunikat prasowy

z dn. 27. IX. 21 r.

R Y G A

W sprawie ~~xxx~~ odpowiedzi rządu sowieckiego na notę Łotwy donoszą: rząd sowiecki oświadcza odnośnie reewakuacji fabryk letewskich, że są one tak zaniedbane w całym aparacie wytwórczym i przemysłowym Rosji, że reewakuacja ich jest nie do przeprowadzenia. Demobilizacja obywateli letewskich nie jest możliwa wskutek braku kwalifikowanych robotników, którymi można byłoby zastąpić. Amer. Adm. pomocy założyła w Petersburgu 120 jadłodajni dla ~~xxxxxxx~~ dzieci, 60.000 dzieci otrzymuje codziennie biały chleb. Z zapasów adm. pom. amer. 120.000 pudów chleba starczy na 3 miesiące. Adm. pomocy zamierza zaopatrzyć dzieci gubernji Nadwołżańskich w obuwie, ubranie i mydło. W związku z pogłoskami o wydaniu wyroku śmierci przez Czerezwyczajkę moskiewską: na członków wszechr. komitetu pomocy głędnym - biuro komitetu berlińskiego postanowiło zwrócić się telegraficznie do prezesa międzynarodowego krzyża Adera de Hansena i Hauptmana z prośbą o wyjaśnienie pogłosek u przed siębranie odpowiadających kroków. G

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

siębranie odpowiednich kreków. Gabinet ministrów Łotwy odbywa dziś narady w sprawie poboru 5-ciu roczników 1901-1897 włącznie. Tranzyt do Rosji sew. W Rosji znajduje się jeszcze 166 wagonów łotewskich. Reszta została już zwrócona. Z Moskwy donoszą o odbyciu się wielkiej narady z powodu opuszczenia przez pierwszych absolwentów szkoły czerwonego sztabu generalnego. Sprawa komunistów derpackich zakończyła się skazaniem 28 osób na roboty przymusowe na czas od 1 do 4 lat, i uniewinnieniem 12 osób. Okazało się, że większość oskarżonych pracowała w organizacjach komunistycznych nie ideowych, lecz z materialnym pobudkiem. Z Moskwy donoszą o zupełnym braku opału na syberyjskich drogach żelaznych. Ilość dobywanego węgla umniejsza się katastrofalnie zwłaszcza w rejonie Czelabińska. Przyczyna - brak aprewizacji. Ta sama sytuacja na drogach żelaznych Ukrainy. Zamiast 200 obecnie przybywa dziennie 55 wagonów z opakiem. Według oświadczenia przedstawiciela Wnieszterga Krym posiada jeszcze takie niewyczerpane bogactwa, jak stare wina cesarskie oraz skarby nagromadzone w licznych pałacach byłych dygnitarzy. Za sprzedaż ich można byłoby przekarmić niejedną głodującą gubernję. Niestety wszystko to ulega stopniowemu rozkradaniu i zniszczeniu, wskutek zupełnego braku dozoru. W Moskwie zakończyła się konferencja przedstawicieli wydziałów skarbowych rozmaitych instytucji sowieckich. Konferencja ustaliła budżet na rok 1921 w wysokości 6.147.698 milionów rubli sowieckich. Istnieje projekt stworzenia na granicy resyjskiej placówek handlowych. Placówki takie mają powstać w Silupie, Balbinowo, Geliszczewo, Pestinei w Reżkach. Towary orzywiezione z Rosji będą pozostawały do dyspozycji kupców z wyjątkiem towarów monopolizowanych, jak len i t. p.

Komunikat prasowy

z dn. 28.IX.21 r.

RYGA

Premjer Łotewski Mejerowicz oświadczył w rozmowie z przedstawicielami prasy między innymi: mniejsześci narędowne nieraz robią rozmaite zarzuty, które po zbadaniu sprawy okazują się stale nieuzasadnione. Tak było z Polakami, Żydami i Niemcami. W czasie mej podróży w Łatgalji przekonałem się, że nęwy być nie może o prześladowaniu Polaków. Posiadam dowędy, że jest wręcz przeciwnie - np. w powiecie Illukszańskim, który jest uważany za przez sfery wrogie Łotwie za teren ekupacyjny, mający z czasem odejść do innego państwa. Tam daje się zauważyć w znacznej mierze ucisk Łotyszów. Stęunki z Polską zaczynają poprawiać się. Poseł polski zapewniał, że reforma agrarna nie jest główną przyczyną nieporozumień. Jeżeli tak jest istotnie niewątpliwie znajdziemy możność porozumienia się co do innych kwestji, tembardziej, że sprawa Wilna została rozstrzygnięta w Genewie. W związku z powyższym oraz z uregulowaniem granic bałtyckich, do którego przystąpię zgodnie z życzeniem Polski wszystkie 5 republik. Mam nadzieję, że Polska nie będzie nadal żądała jakichkolwiek przywilejów. Ze względu na stęunki z Rosją Polska potrzebuje związku bardziej niż inne państwa-bałtyckie. Co do udziału Litwy w związku musimy czekać decyzji Genewy, ażeby wiedzieć jak wielka i silna będzie Litwa. Kwestja przynależności Wilna rozstrzygnie się w tych dnach. Na obie strony wywarło presję. Stęunki z Rosją poprawne. Kwestje poruszone w wymienionych ostatnio notach chędzi o kwestję tego rodzaju, ażeby przyczynić się do zastrzenia stęunków między obydwoma państwami. Puryckis oświadczył w Kownie przedstawicielem prasy między innymi w sprawie projektu Hymasa. Obydwie strony odrzuciły projekt, jako platformę dla porozumienia. Litwa nie może przyjąć punktów o kantonach i wspólnych organach zarządu. Nie mamy nic przeciwko zawarciu z Polską szeregu konwencji korzystnych dla obydwuch stron. Jędnka konwencja wojska nie jest obecnie możliwa ze względu na nieustalone granice. Stan ekonomiczny Polski nie pozwala nam również zbliżyć się do niej ekonomicznie, a więc projektu H.

e ewentualnym napadzie na Litwę Kowieńską są pozbawione wszelkiej podstawy
gdyż awantura taka nie ~~ma~~ spotka się z uznaniem sejmu ani narodu polskie-
go. W dniu dzisiejszym prezydent ministrów Mejerewicz przybył do poselstwa
polskiego w imieniu rządu letewskiego wyraził posłowi Kamienieckiemu radość
z powodu nieudania się zamachu na naczelnika państwa. W dniu 27. IX poseł
Kamieniecki był przyjęty na ureczystej audjencji pożegnanej. Towarzyszył
mu sekretarz poselstwa Baliński, opuszczający jednocześnie z posłem placówkę
ryską. Giełda ryska: kursy w rublach letewskich, funty szterl. 1380, dolary 369,
franki francuskie 2675, marki niemieckie 320, marki polskie 0,06.

Komunikat prasowy

z dn. 27. IX.

M O S K W A

Odezwa wykonawczego komitetu komunistycznego Internacjonalu i wykonawczego biura czerwonego profesjonalnego internacjonalu uprzedza proletariuszy i robotników całego świata o nowym niebezpieczeństwie ze strony kapitalistycznych państw, grożącym sowieckiej Rosji. Sytuacja polityczna ma być w najwyższym stopniu poważna. Poważne siły pracują nad organizacją nowej interwencji w Rosji. W końcu odezwa podaje następujące hasła: "Organizujcie we wszystkich państwach zgromadzenia i demonstracje pod hasłem: pomoc sowieckiej Rosji, przeciwnie przestępcami przygotowującym napad na sowiecką Rosję, nie dopuszczajcie transportu broni do Polski, Rumunii, Estonii, Łotwy i Finlandii. Wzmocnijcie we wszystkich państwach waszą łączność z żołnierzami, aby oni się nie dali wykerzystać przeciwko Rosji sow. Przekonajcie wasze rządy, że jesteście przygotowani wszystkimi środkami przeszkodzić każdemu naciskowi na Rosję sow. Chleb i pokój dla Rosji sow. Walka do ostatka przeciwko wszelkiej groźbie w stosunku do sow. Rosji. Bieżące miesiące w Karsie odbyła się zamiana ratyfikacji pomiędzy R.S.F.S.R. w osobach członka W.C.I.K. Kuzmiecowa i członka wielkiego ludowego zgromadzenia Turcji Kiazim Kara Bekir - pasza. Z Chabarowska komunikują, że władza merkulowska we Władywestoku została obalona. Na czele powstańców stoi gen. Moleczanow, który usiłuje zorganizować aparat rządowy z miejscowych socjalistycznych grup. Z Nowonikolajewska komunikują o całkowitej porażce wspólnika barona Ungerna gen. Bakicza. Wszechrosyjska konferencja nad taryfą opłaty pracowników określa minimum takowej na przeszło 2 miliony rubli miesięcznie. W artykule pod tytułem "Pechód" "Izwiestja" stwierdzając fakt wystosowania do rządu sowieckiego noty ze strony rządów polskiego, estońskiego, łotewskiego i fińskiego poświęcają cały artykuł noty angielskiej. ~~xxxxxxkxkxkxkxkx~~ Zaprzeczając wszystkim zarzutom noty angielskiej w stosunku do Rosji Sow. "Izwiestja" podkreślają na nowo fakt wykerzystania przez rząd angielski sfałszowanych dokumentów. Z powodu ukończenia kursu nauk w wejennej akademii przez alwów gen. Stabistów, artykuły w "Izwiestjach" i "Prawdzie" wypowiadają nadzieję co do niewątpliwego moralnego wzmocnienia się czerwonej armii wskutek zdrowotnych warunków życia w Rosji sow.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

129

290

złabiści należący przeważnie do partji komunistycznej mają władę w szeregi
zerwonej armji. "Ekonomiczeskaja Ziźń" komunikuje o zatopieniu się statka
na Lodowatym Oceanie. Statek ten wyjechał po chleb z Archangielska do Syberji.
"Ekonomiczeskaja Ziźń" stwierdza znaczny spadek produktywności pracy robotników
zatrudnionych przy remencie lokomotyw. Został zatwierdzony nowy projekt
administracji komisariatu dróg i komunikacji. Na czele komisariatu pozostaje
człowiek ludowy komisarz, zadaniem którego jest przeprowadzenie w życie posta-
nowień W.C.I.K. Sownarkoma i Wszechrosyjskich zjazdów, natomiast technicznym
 kierownikiem komisariatu będzie mianowany główny naczelnik dróg i komunikacji.

